

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 93/2015-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. augusta 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Lalíka vo veci sťažnosti obchodnej spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia, s. r. o., Košická 37, Bratislava, zastúpenej advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, advokátska kancelária, L. Novomeského 25, Pezinok, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 124/2008 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia, s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 124/2008 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresný súd Bratislava I je p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia, s. r. o., trovy právneho zastúpenia v sume 279,66 € (slovom dvestosedemdesiatdeväť eur a šesťdesiatšesť centov) na účet jej právnej zástupkyne advokátky JUDr. Emílie Korčekovej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. I. ÚS 93/2015-9 zo 4. marca 2015 prijal na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia, s. r. o., Košická 37, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 124/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že je ako žalobca účastníčkou napadnutého konania vedeného na okresnom súde, v ktorom sa domáha od Slovenskej republiky, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“), zaplata sumy 448 226,35 € s príslušenstvom z titulu náhrady škody. K priebehu konania, ktoré začalo podaním jej žaloby 28. júla 2008, uviedla, že *„je obeťou neefektívneho a nesústredeného konania zo strany porušovateľa..., kompenzačné konanie*

nie je vinou svojvoľného a deštruktívneho konania porušovateľa od 28. 7. 2008 v rozhodnutom stave, pričom stav právnej neistoty sťažovateľky o výsledok kompenzačného konania trvá. Sťažovateľka sa na neefektívnom a nezákonnom konaní porušovateľa nepodieľala.“. Vo svojej sťažnosti ďalej tvrdí, že vec je po právnej a skutkovej stránke jednoduchá, výška majetkovej škody je spoľahlivo ustálená znaleckým posudkom, napriek upozorneniu zákonnej sudkyne na nemožnosť aplikácie § 141a Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) o zložení preddavku na trovy konania došlo k zastaveniu konania, čo malo za následok opravné konanie, a vinou okresného súdu tak viac ako šesť rokov nebolo vo veci samej rozhodnuté. Sťažovateľka poukázala aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej sa dĺžka konania v kompenzačných konaniach posudzuje prísnejšie. Uviedla, že sťažnosť na prieťahy v konaní podala listom z 27. novembra 2014 aj predsedníčke okresného súdu.

3. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom vo veci takto rozhodol:

„1. Základné právo spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia s. r. o. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu I v kompenzačnom konaní č. k. 8 C 124/2008 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod č. k. 8 C 124/2008 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Obchodnej spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia s. r. o. priznáva finančné zadostučinenie v sume 10.000,- Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nález.

4. Obchodnej spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia s. r. o. priznáva úhradu trov konania v sume 279,66 Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť na účet jej právnej zástupkyne – advokátky JUDr. Emílie Korčekovej do 2 mesiacov od právoplatnosti nález.“

II.

4. Ústavný súd vyzval okresný súd, aby sa vyjadril k prijatej sťažnosti, predložil ústavnému súdu podrobnú chronológiu procesných úkonov vykonaných vo veci od podania žalobného návrhu a zároveň oznámil, či vo veci trvá na ústnom pojednávaní. Okresný súd v liste sp. zn. 3284/2015 doručenom ústavnému súdu 22. mája 2015 uviedol, že v danom prípade ide o vec zložitú po skutkovej i právnej stránke. Sťažovateľka žaluje Slovenskú republiku, zastúpenú ministerstvom spravodlivosti, za nesprávny úradný postup súdneho exekútora znehodnotením jej pohľadávky v súvislosti s konkurzným konaním. V liste je podrobne uvedený priebeh konania od jeho začatia do 5. mája 2015, keď okresný súd uznesením konanie zastavil v zmysle § 141a OSP. Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení poukázala na skutočnosť, že v konaní sa nevyskytli prekážky postupu podľa ustanovenia § 107 a nasl. OSP, a uviedla, že z predloženého chronologického prehľadu jednotlivých úkonov vyplýva, že súd vo veci priebežne konal a pružne reagoval na procesné návrhy účastníkov konania. Ako iné okolnosti, ktoré mali vplyv na priebeh konania, uviedla, že jeho celkovú dĺžku ovplyvnilo správanie účastníkov konania, s osobitným dôrazom na opakované ospravedlnenia sťažovateľky z neúčasti na pojednávaní, odročenie pojednávania z dôvodu, že sťažovateľka doručila súdu rozsiahle podanie deň pred pojednávaním, a ďalšie procesné návrhy účastníkov (opakovaná zmena návrhu, návrh na preskúmanie litispencie, návrh na zloženie preddavku v zmysle § 141a OSP). Predsedníčka okresného súdu uviedla, že konečné rozhodnutie o sťažnosti ponecháva na zváženie ústavnému súdu, sťažovateľkou uplatnenú sumu 10 000 € na finančné zadostučinenie za vzniknuté prieťahy v konaní považuje za neprimeranú a žiada, aby ju ústavný súd nepriznal v plnej výške. Oznámila tiež, že súhlasí, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

5. Vzhľadom na to, že sťažovateľka, ako aj okresný súd ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nie je možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

6. Na požiadanie ústavného súdu poskytol okresný súd ústavnému súdu ďalšie informácie, z ktorých vyplýva, že sťažovateľka podala predsedníčke okresného súdu 4. júna 2015 ďalšiu sťažnosť na prieťahy v konaní, ktorú okresný súd listom z 30. júna 2015 vyhodnotil ako nedôvodnú, a v časti, ktorá sa týkala spôsobu rozhodovania, ako neprípustnú. Spis okresného súdu bol po sťažovateľkou podanom odvolaní predložený na rozhodnutie krajskému súdu.

III.

7. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 124/2008.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESĽP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu

týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

9. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokovanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

10.1 Predmetom napadnutého konania je rozhodovanie okresného súdu o žalobe na zaplatenie sumy 448 226,35 € z titulu náhrady škody (za nesprávny úradný postup súdneho exekútora znehodnotením jej pohľadávky v súvislosti s konkurzným konaním) od Slovenskej republiky, zastúpenej ministerstvom spravodlivosti. Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla, že ide o vec po skutkovej i právnej stránke zložitú, pričom poukázala predovšetkým na zložitú aplikáciu procesného ustanovenia § 141a OSP (nejednotná rozhodovacia činnosť všeobecných súdov v čase vydania rozhodnutia). Ústavný súd však konštatuje, že predmetná vec je bežnou občianskoprávnou vecou, ktorá za štandardných okolností nevykazuje zvýšenú náročnosť.

10.2 Pri posudzovaní druhého kritéria, ktorým je správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka svojím správaním výrazne prispela k predĺženiu konania. Konateľ sťažovateľky opakovane požiadal o odročenie vytýčených pojednávaní (9. októbra 2009, 5. februára 2010, 16. apríla 2010, 1. júna 2010, 24. septembra 2010 pre nepriaznivý zdravotný stav), opakovane 13. mája 2009 a 18. augusta 2010 upravil svoju žalobu, došlo k zmene adresy pre doručovanie, postúpeniu pohľadávky tvoriacej predmet sporu, uplatneniu námietky zaujatosti konajúcej sudkyne a jej vzatiu späť. Takéto správanie sťažovateľky malo za následok, že v období od 9. októbra 2009 do 24. septembra 2010, t. j. 1 rok sa vo veci neuskutočnilo žiadne z nariadených pojednávaní a aj ďalšie procesné úkony, aj keď ich sťažovateľka uplatňovala oprávnene, mali preukázateľne výrazný dopad na dĺžku trvania konania. Ústavný súd stabilne uvádza, že za prieťahy vzniknuté v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkov konania neznáša zodpovednosť oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani na vrub štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (napr. III. ÚS 242/03).

10.3 Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov

zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, je postup samotného okresného súdu.

Konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 8 C 124/2008 začalo 28. júla 2008 návrhom na zaplatenie sumy 448 226,35 € z titulu náhrady škody od Slovenskej republiky, zastúpenej ministerstvom spravodlivosti, a uznesením okresného súdu z 5. mája 2015 bolo zastavené v zmysle § 141a OSP. Ústavný súd poznamenáva, že prvým rozhodnutím vo veci okresný súd uznesením č. k. 8 C 124/2008-343 z 10. augusta 2012 zastavil konanie z dôvodu nezaplatenia preddavku na trovy konania. Sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného súdu 31. augusta 2012 odvolanie, o ktorom Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 2 Co 406/2012-373 z 22. marca 2013 rozhodol tak, že ho odmietol a potvrdil uznesenie okresného súdu. Spis sa na krajskom súde nachádzal v období od 9. decembra 2012 do 17. apríla 2013. Proti uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka 3. júna 2013 dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 6 Cdo 333/2013 z 29. októbra 2014 zrušil uznesenie krajského súdu a okresného súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. V dôsledku dovolacieho konania sa spis nachádzal na najvyššom súde v období od 7. októbra 2013 do 10. novembra 2014, t. j. 13 mesiacov. Zo šetrenia ústavného súdu bolo zistené, že po vrátení veci okresný súd uskutočnil pojednávanie 12. februára 2015. Na tomto pojednávaní sťažovateľka vzniesla námietku zaujatosti voči konajúcej sudkyňi, ktorú následne vzala späť. Okresný súd uznesením z 5. mája 2015 konanie vo veci zastavil. Proti rozhodnutiu okresného súdu o zastavení konania podala sťažovateľka 4. júna 2015 odvolanie, ktoré bolo predložené na rozhodnutie krajskému súdu.

Z prehľadu procesných úkonov okresného súdu vyplýva, že okresný súd postupoval vo veci plynulo, reagoval na procesné úkony účastníkov konania a s výnimkou pochybenia a nepredvolania sťažovateľky na nariadené konanie nedošlo v jeho postupe k zásadným zbytočným prietahom a procesným pochybeniam. Pre úplnosť ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že obdobia, počas ktorých sa spis nachádzal na odvolacom (krajskom) súde a dovolacom (najvyššom) súde z titulu konania o odvolaní a dovolaní, nemožno pripočítať

na farchu okresného súdu, ktorý v tomto čase objektívne nemohol ovplyvniť priebeh ani plynulosť skúmaného konania.

Napriek uvedenému, ako aj skutočnosti, že aj samotná sťažovateľka svojím správaním a procesnými úkonmi prispela k doterajšej dĺžke konania, ústavný súd nemohol prehliadnúť skutočnosť, že uvedené konanie trvá už viac ako 7 rokov, a preto rozhodol, že konanie okresného súdu sp. zn. 8 C 124/2008 ako celok má charakter konania so zbytočnými prieťahmi, a predstavuje tak porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

11. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, príp. nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, príp. prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Ústavný súd však vzhľadom na skutočnosť, že spis sa po podanom odvolaní nachádza na krajskom súde neuložil okresnému súdu povinnosť vo veci konať.

12. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie (podobne § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, ktoré s ohľadom na skutkový stav veci považuje za primerané, spravodlivé a v súlade s rozhodovacou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva.

V súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou ústavný súd prizná finančné zadosťučinenie vtedy, keď následky porušenia práv sťažovateľa (zbytočné prieťahy v konaní) už nemožno napraviť či odstrániť (napr. III. ÚS 17/02, I. ÚS 97/09). Ústavný súd však rozhodnutím sťažovateľke finančné zadosťučinenie nepriznal, a to z dôvodov, že sama

svojím správaním prispela k doterajšej dĺžke konania, a zároveň preto, že zo svojej rozhodovacej činnosti o podaniach sťažovateľky, resp. jej konateľa a manželky konateľa (spolu viac ako 100 sťažností) disponuje poznatkami, že sťažovateľka v obdobnej miere využíva svoje procesné práva v konaniach pred všeobecnými súdmi a následne podáva ústavnému súdu sťažnosti na zbytočné priehady v týchto konaniach (porovnaj napr. I. ÚS 767/2013, I. ÚS 633/2013, III. ÚS 554/2013 a iné). Uvedené správanie sťažovateľky vyvoláva otázku, či jej postup nenesie znaky účelovosti, a preto aj vzhľadom na konkrétne okolnosti tejto veci a odôvodnenie nálezu ústavný súd dospel k názoru, že aj konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priehadov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto neuznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie (bod 2 výroku tohto rozhodnutia).

13. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou. Advokátka vykonala dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti), za ktoré si uplatnila trovy konania v sume 279,66 €.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2015 je 139,83 €, režijný paušál 8,39 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľke vznikol nárok na úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2015 v celkovej sume 296,44 €.

Keďže právna zástupkyňa sťažovateľky si uplatnila náhradu trov v sume celkovo 279,66 €, ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov v uplatnenej výške, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. augusta 2015